

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**De Vita Et Institvto S. Ignatii Societatis Iesv Fvndatoris.
Libri Qvinque**

Bartoli, Daniello

Lvgdvni, 1665

XLIX. Ratio bonos formandi superiores. Iacobus Miron.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10840

illo regno Ordinem suum secum immiserit. Furendi causam haud aliam habuit, præter doctrinæ, & sanctimoniam clarum nomen quod illic Deus Societati iam fecerat, ex quo ille cum suis, falso illam religiosi Ordinis titulo se iactare; fallaci doctrina illudere; vitam ducere peruersitate morum sceleratam; quæ uti sentire obstinarant, ita populo inculcabant, ut iam è pulpitis audiretur nihil, nisi Societatem Anti-christorum esse cœtum, quos multiplici parallelo nobiscum minutè componebant. Huic se turbini permittens Ignatius, ferendo, tacehdo, Dei opem quærendo, experiebatur an valeret illum mansuetudine lentare: sed irrupente illo ferocius quod nullius obiectu tardaretur, Petrum imitatus iactatæ nauiculæ metuentem, Christum excitauit, rogato enixe Christi Vicario, ut turbulentis illis comminaretur ventis, & fluctus impios coherceret. Annuuit Pontifex; & dira execratione, pœnisque aliis eorum deuouit audaciam, qui auctoritatem summæ sedis aut spernerent, aut imprudentiæ carperent, in approbando Instituto, quod ipsi non satis probarent. Ne cui tamen hæc appellatio attribueretur præterquam necessitati, diuinæ gloriæ vindicandæ, consilium suum probauit per literas P. M. Ioanni Auilæ sibi amicissimo, ut ubi res posceret, posset vir tota Hispania, & talis & tantus, dicto scriptoque errorem iis demere, quibus forte hæc prouocatio minus patiens videretur. Contendit ergo iis literis, asseritque testimoniis tum patrum veterum, tum Theologiæ principum, propriæ famæ propugnationem necessariò cuique incumbere, cum eius neglectus in boni publici detrimentum euadit. Hoc vno se motum ad propellendum probrum quo bona, & innocens suorum, inurebatur existimatio; quod tamen aiebat præstiturum se quàm placidissimè, & qua maximè posset obseruantia, & suauitate, quibus si nihil promoueret, iturum se via opposita, quam necessaria defensionis religio suasisset.

XLIX.

Ratio bonos
formandi su-
periores.
Iacobus Mi-
ron.

Duas egit has partes primarias gubernatio S. Ignatij, quibus debere Societatem regi, quidam ex antiquis illius patribus tradidit; quæ priuatum cum publico bonum ita confociant, ut suam utriusque mensuram modumque conferuent. Hac vero duplici continentur voce. *Fortiter, & Suauiter. Fortiter, ut cum omni rectitudine sit ratio gubernandi efficax atque immobilis in vniuersum, & quæ cum fine constanter, atque magnanimiter coniungatur. Suauiter, ut in particularibus, & rerum usu adhibeatur moderatio, longanimitas, & sustinentia ut expedire videbitur.* Nunc post enarratam in formandis ad summam virtutem inferioribus, illius sanctitatem, cum pari prudentia coniunctam, superest demum, iisdem præsiidiis, superiores quo pacto fingeret videamus, quæue illis præcepta magisterij huius impeditiissimi scriberet. In quo excellentem eius peritiam edoctus Xauerius præfensione quadam sui post annum è vitâ discessus, magnoperè ab eo petiit Rectorem Goano Collegio, quem coram, sua ipse manu, ac voce formasset [Te per Dei amorem, & obsequium rogo (ait Cocino scribens) quod te sanctis pedibus tuis aduolutus, ex te si præsens istic essem, rogarem, mittas huc

huc qui Goæ Collegium regat, hominem caritati tuæ penitus perspectum] & paucis post mensibus Goa iterum scribens [Per Christi amorē obtestor, & obsecro huc destines, qui Goæ Collegio præsit, sed tua ipsius manu lectus, ut enim ipsi doctrinæ suppellex non multa sit, verum ad felicem, & Goæ, & tota India Societatis gubernationem, hoc solo abundè suffecerit, si tuo delectu probatus fuerit, Patres omnes Fratresque huius Collegij nihil æque desiderant, ac superiorem, qui tecum diu versatus fuerit] Parandis itaque ad curam aliorum idoneis, primam habebat delectus rationem, *Diu trutinandus est*, inquit Cassiodorus, *cui traduntur examina*. Hæc suis postremum negotia mandabat, & hac ad vltimum instituebat disciplina, ut & Pithagoram apud S. Augustinum refert Varro, suprema documenta, de administratione reip. tradidisse; *tantos enim ibi fluctus videbat, ut eis nollet committere nisi virum, qui & in regendo, panè diuinè scopulos evitaret, & si omnia defecissent, ipse illis fluctibus quasi scopulus fieret*. Porro in talium delectu magnam quidem ducebat prudentis iudicij rationem, & decori grauitatisque in moribus: verum adeo iis non acquiescebat, ut ciuilem magis quam religiosum ornari rectorem iis intelligeret, nisi accessissent virtutes aliæ quibus solidius gubernatio fulcitur; nempe domitos habere animi sui motus, qui fructus est reportata assiduo de se victoriæ; experimentum sui diuturnum præbuisse in obseruatione regularum etiam minimarum; in causa, & obsequio Dei fortem esse; paternum animum fouere; & esse ad obtemperandum semper expeditum. His auctos dotibus elaborabat Ignatius in superiores, ac principio quidem periclitabatur illos in rebus impeditis, nève usum regendi, suorum damno seriùs discerent, docebat illum nihil minus aduertentes: accersebat non raro ad quotidianam consultationem quæ ultra horam nec proferebatur; nec deliberabat nisi de vno tantum ex iis quæ tunc occurrissent negotio: commendabat illis si quos haberet difficiles, & in religioso proposito nutantes; tractanda illis committebat peculiaria nonnulla, viamque monstrabat, ea feliciter extricandi; integram illis interea permittens executionis libertatem, non quasi rei ab se demandatæ, sed propriæ, & cuius ipsi auctores essent; sic enim ingenium subtilius acui, industriamque pertinaciùs operi instare. Confectis autem quæ præstari ab iis optauerat, reuocare illos ad calculum; quære- re ecquid ipsi sibi fecissent satis; laudare prudentiam vbi commodè exisset; vbi vero minus, indicare quanam potuisset fortunatiùs exire. Sic paulatim iis & oculos, & animos dabat, ad res suis auspiciis gerendas, aquilæ in morem, pullos extra nidum experiundis alis, propiore giro pro-uocantis. Postquam autem satis perspexerat posse tutò se illis confidere, tunc tandem gubernaculis admotos, per sese illos volebat rem agere, ac si quando ambigui quid iuberet, quid auctor esset requirerens, responsum ex eo aliud non ferebant, nisi ut suo officio fungerentur. Neque vllò modo probare poterat, superuacaneam, & sæpè molestatam Prouincia- lium quorundam agitationem, qui Rectorum sibi subiectorum exercent

L. 5. ep. 40.

L. 2. de Ordine c. vlt.

gubernationes; vt neque Rectoris qui se in Collegij sui ministros singulos transformat, omniumque personas vnus vult agere, velut superior administratio ceterarum inferiorum peritiam, sui excellentia contineret. Legimus hac de re fragmentum Epistolæ quàm scripsit in Lusitaniã ad Prouincialem, qui nimius erat in rebus ex suo ingenio verfandis, quas siue officij ratione, seu rationis officio, præstabat aliis permitti: verba sunt aurea, & ad eiusmodi omnigerorum hominum censuram omnino adnotanda, [*Non est, inquit, Prouincialis, neque Generalis priuata negotia curare, ac licet forent omnium capaces, & ad omnia habiles, securius tamen curanda hæc aliis relinquent, à quibus deinde ad Prouincialem, quid in eis actum sit referatur, eiusque postrema deliberatio petatur: præstat quin etiam conficienda rei facultatem omnem, ei concedere à quo tractata est, si valet eam absolueret; idque tum in negotiis animorum, tum maxime in temporariis. Equidem ad me quod attinet hoc seruo, magnūque ex eo oneris leuamen, & tranquilla consolationis fructum percipio, tibi vero cum pro officij munere constituendum sit, quicquid facit ad Prouincia totius vniuersum bonum, quantum ad hoc conducit optimi cuiusque à te sententiam audiri, tantò utilius fuerit, executione singulorum tute abstinere. Motus quidem priuatos velut eorum auctor, & impulsor, certis desines regulis; at hoc satis habeto. Sic plura, & melius, & que gradus tui sint magis propria, non aliter perages, ac si per te ipse illa conficeres. Ac si quando ministros tibi contigerit, tolerabilius fuerit à te illos erigi, quam te ab illis corrigi si forte laberis; quod certe haud raro futurum est, si velis curam superfluam ad priuatorum munera conferre. Hæc ille omnino sapienter. Tandem quos præesse aliis iusserat, si communi obessent disciplinæ, seu naturæ vitio, seu virtutis imbecillitate, loco illos constanter mouebat, vt duos ex illis, nouem primis instituti sociis amouit, Neapoli alterum, alterum in Lusitania; quod etsi vitæ, mentisque optimæ viri essent, parum tamen secundos euentus haberent in interiori suorum gubernatione.*